

C/2024/873

6.2.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Indywidualna i zbiorowa konsumpcja własna energii jako czynnik w walce o transformację ekologiczną i energetyczną oraz o równowagę gospodarczą i społeczną”

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/873)

Sprawozdawca: **Pierre Jean COULON**

Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	25.1.2023
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	6.10.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	25.10.2023
Sesja plenarna nr	582
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	156/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Jeżeli konsumpcja i produkcja własna energii mają być naprawdą dźwignią transformacji ekologicznej i energetycznej oraz równowagi gospodarczej i społecznej, podczas debaty i refleksji na ich temat na pierwszym miejscu trzeba koniecznie postawić obywateli.

1.2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) uważa, że władze lokalne i regionalne powinny wspierać podmioty realizujące projekty rozszerzonej zbiorowej konsumpcji własnej. Częścią tej układanki są wymiar społeczny własnej produkcji energii i walka z ubóstwem energetycznym. W związku z tym zapewnienie samorządom lokalnym i regionalnym większej elastyczności w wykorzystywaniu nadwyżek mogłoby zmniejszyć ryzyko rozwarstwienia społecznego wynikającego z tego, że konsumenci wystarczająco zamożni, by inwestować w środki produkcji i – w ostatecznym rozrachunku – płacić mniej za energię, będą tworzyć ekskluzywne enklawy energetyczne.

1.3. Nie wszyscy obywatele mogą samodzielnie produkować energię ze źródeł odnawialnych w domu, w szczególności dlatego, że nie są właścicielami lub nie dysponują środkami finansowymi na ten cel. W związku z tym EKES uważa, że należałoby upowszechnić możliwość używania energii elektrycznej wytworzonej w innym miejscu niż w bezpośrednim sąsiedztwie indywidualnej lub zbiorowej instalacji do samodzielnego wytwarzania energii. Należy również ułatwić dostęp do własnej produkcji i konsumpcji najsłabszej części społeczeństwa, w tym osobom doświadczającym ubóstwa energetycznego.

1.4. Edukacja i jasność w zakresie wykorzystania zgromadzonych danych, upowszechnienie kompatybilnych inteligentnych liczników w całej UE, wspólne korzystanie z urządzeń do produkcji i magazynowania to możliwości do przeanalizowania, by upowszechnić własną produkcję i poprawić jej dostępność finansową. Z tą potrzebą wiąże się też modernizacja sieci.

1.5. Dobre praktyki, takie jak nienastawione na zys inicjatywy na rzecz zbiorowego zakupu instalacji energii odnawialnej, rozwijają się i zwiększają akceptację tych nowych sposobów produkcji i zużycia energii. EKES wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania tych inicjatyw.

1.6. Komitet przewiduje aktualizację niniejszej opinii oraz opracowanie nowych wniosków i zaleceń w świetle badań Komisji na ten temat oraz na temat ubóstwa energetycznego, które powinny zostać opublikowane pod koniec 2023 r.

2. Uwagi ogólne

2.1. Temat dzielenia się, produkcji i konsumpcji własnej energii (zwanym też „prosumpcją”) nie jest tak nowy, jak mogłoby wynikać z relacji medialnych, lecz zainteresowanie osób prywatnych, zwłaszcza instalacją urządzeń fotowoltaicznych w budynkach mieszkalnych, dopiero kiełkuje z punktu widzenia mocy zainstalowanej wszystkich instalacji fotowoltaicznych podłączonych do sieci. Jest to pierwszy paradoks w tej dziedzinie.

2.2. Za tymi określeniami technicznymi kryją się bardzo proste fakty: chodzi o produkcję energii elektrycznej w celu zaspokojenia własnych potrzeb w zakresie zużycia. Ten pomysł nie jest nowy, ponieważ na przykład w dolinie Grévaudan we Francji już w 1882 r. drobny przemysłowiec Aristide Bergès założył elektrownię wodną w celu zaspokojenia potrzeb papierni. Następnie zasilala ona w energię linię tramwajową łączącą Grenoble z Chapareillan, gdyż sieci przesyłały energię elektryczną nie pokrywały całego obszaru.

2.3. Po upływie wieku, jeszcze przed wydaniem jakichkolwiek przepisów dotyczących możliwości przyłączenia paneli fotowoltaicznych do sieci, kilku pionierów założyło centrum kompetencji w zakresie energii słonecznej pod nazwą Phébus, które w 1992 r. zainstalowało Phébus-1 – pierwszy panel fotowoltaiczny podłączony do sieci.

2.4. Obecnie rozwój konsumpcji własnej jest postrzegany jako sposób wsparcia transformacji energetycznej oraz przeprowadzenia jej w sposób praktyczny i lokalny jak najbliższej obywateli zgodnie z dość prostym założeniem: konsumpcja własna może wywołać silny efekt kulturowy, zwiększając udział obywateli w transformacji energetycznej, jeżeli stworzone zostaną odpowiednie warunki do rozwoju tego modelu konsumpcji. W obecnej sytuacji pogarszanie się sytuacji klimatycznej następuje bowiem głównie z powodu wykorzystywania kopalnych źródeł energii, które są nadal potrzebne do zaspokojenia potrzeb społeczeństw związanych z nadmierną konsumpcją.

2.5. Uważa się również, że konsumpcja własna sprzyja poczuciu odpowiedzialności za nawyki konsumpcyjne i ich lepszemu kontrolowaniu, gdyż zachęca do trzeźwości i efektywności energetycznej. Korzystanie z cyfrowych skrzynek sterowania w urządzeniach cyfrowych podnosi zatem poziom świadomości, ponieważ wymaga ponownego zastanowienia się w ciągu dnia nad zwyczajami konsumpcyjnymi. EKES zauważa również, że inteligentne liczniki i koncentratory energii są przydatne do lepszego wykorzystania potencjału tkwiącego w elastyczności. W wielu krajach opóźnia się wprowadzanie inteligentnych liczników. Ponadto inteligentne liczniki poprzedniej generacji nie są dwukierunkowe i nie pozwalają na to, by energia elektryczna wytworzona przez panele fotowoltaiczne danego gospodarstwa domowego trafiła do sieci.

2.6. Przekazywanie energii do sieci zachęca również do rozwoju obywatelskich społeczności energetycznych, o których mowa w art. 16 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944⁽¹⁾ przekształcającej wspólne zasady rynku wewnętrznego energii elektrycznej.

2.7. Istnieje kilka modeli indywidualnej konsumpcji własnej i zbiorowej:

- produkcja własna, w której cała energia trafia do sieci: cała wytworzona energia elektryczna wprowadzana jest do sieci i cała konsumpcja pochodzi z sieci,
- produkcja własna oparta na dostarczaniu nadwyżki energii: jedynie nadwyżka produkcji przekazywana jest do sieci; zużywana jest najpierw wytworzona energia, a jeżeli jej ilość jest niewystarczająca, zużywa się energię pochodzącą z sieci,
- całkowita konsumpcja własna: wytworzona energia nie jest nigdy przekazywana do sieci i pozostaje na szczeblu lokalnym; produkcją zarządza się lokalnie, w związku z czym wytworzona energia jest zużywana, magazynowana lub tracona.

2.8. Wskazany wydaje się zatem model konsumpcji własnej oparty na dostarczaniu nadwyżki energii, gdyż umożliwia on zarówno krótki łańcuch produkcji i zużycia, co nie ma miejsca w przypadku modelu produkcji bazującego na wprowadzaniu całej energii, jak i uniknięcie strat energii, do których dochodzi w przypadku całkowitej konsumpcji własnej. Te teoretyczne i uproszczone modele napotykają jednak poważne trudności, ponieważ krzywa zużycia i produkcji nie są we wszystkich przypadkach takie same.

2.9. Trzy wskaźniki umożliwiają oszacowanie trudności, lecz to zadanie jest skomplikowane, gdyż należy odtworzyć krzywą zużycia, określić krzywą produkcji i wskazać różnice sezonowe:

- wskaźnik konsumpcji własnej, czyli stosunek zużycia samodzielnie wytworzonej energii do całkowitej produkcji,
- wskaźnik produkcji, czyli stosunek zużycia samodzielnie wytworzonej energii do całkowitego zużycia,
- wskaźnik pokrycia, czyli stosunek całkowitej produkcji do całkowitej konsumpcji.

2.10. Istnieją trzy główne rodzaje rozwiązań:

- dostosowanie zużycia poprzez przejście z godzin niedostatecznej produkcji do okresów szczytowej produkcji, na przykład poprzez programowanie użycia sprzętów gospodarstwa domowego o dużym zapotrzebowaniu na energię, takich jak energochłonne urządzenia gospodarstwa domowego, w okresach szczytowej produkcji w oparciu o sterowanie włączaniem lub wyłączaniem urządzeń przy użyciu narzędzi do inteligentnego domu,

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

- magazynowanie części wytworzonej nadwyżki energii, która nie została zużyta, w celu jej wykorzystania w czasie mniejszej produkcji. To rozwiązanie jest jednak utrudnione przy obecnym stanie rozwoju technologii: magazynowanie jednego kWh energii fotowoltaicznej podwaja, czy nawet potraja jej koszt, nawet jeśli nie uwzględnia się kosztów środowiskowych przeważającej technologii baterii litowo-jonowych;
- istnieje inna możliwość, którą UE powinna propagować: zużywanie energii elektrycznej wytworzonej w innym miejscu niż w bezpośrednim sąsiedztwie indywidualnej lub zbiorowej instalacji do samodzielnego wytwarzania energii.

2.11. Komitet odnotowuje, że indywidualna konsumpcja własna nie ogranicza się do sektora mieszkaniowego i jego niewielkich mocy. Dotyczy również zastosowań komercyjnych, w których większe moce wytwarzają wiaty parkingowe, dachy wielkopowierzchniowych obiektów handlowych lub przemysłowych, dachy budynków komunalnych lub przedsiębiorstw, a także elektrociepłownie bądź bioelektrownie w obiektach przemysłowych i handlowych itd.

2.12. Konsumpcja własna może mieć również charakter zbiorowy, na przykład w budynku składającym się z mieszkań. W tym przypadku energia zużywana we własnym zakresie na mieszkanie jest rozliczana zgodnie z kluczem podziału. Może to być również rozszerzona konsumpcja zbiorowa, w której uczestniczą producenci i konsumenci znajdujący się na danym obszarze geograficznym i która obejmuje konsumentów, od indywidualnych gospodarstw domowych i spółdzielni mieszkaniowych po sektor usług czy nawet sektor przemysłu. Zmienny klucz podziału może wydawać się lepszy, gdyż umożliwia przydział produkcji proporcjonalnie do zużycia stosownie do przedziałów czasowych, lecz nastęrcza on również problemów, ponieważ konsumenci mogą czuć pokusę podwyższenia zużycia w celu zwiększenia swojego udziału w konsumpcji własnej.

2.13. Tę złożoność można zmniejszyć, powołując osobę prawną odpowiedzialną za organizację, zatwierdzenie wybranego klucza podziału i przekazanie go operatorowi systemu przesyłowego.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Komitet stwierdza, że choć na pierwszy rzut oka konsumpcja własna wydaje się prosta, to okazuje się bardziej złożona, gdyż łączy w sobie dwie kwestie: produkcja i konsumpcja energii są początkowo rozdzielone, lecz dotyczą tego samego podmiotu prawnego – czy to osoby fizycznej, czy prawnej. Nie dziwi zatem, że regulacja tego raczej niedawnego zjawiska nie jest jeszcze stabilna. Pogodzenie definicji specjalnej taryfy za korzystanie z sieci, spełnienia wymogów sieci dystrybucji oraz roli inwestycji dokonanej przez stronę trzecią jest skomplikowane. Złożoność wynika też z pewnością z kosztów sieci elektroenergetycznej: rosnący udział energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej charakterystyce produkcji znacznie zwiększa koszty systemowe sieci. EKES podkreśla, że istniejące tabele taryfowe (godziny szczytowego zużycia energii/godziny poza szczytowym zużyciem energii) nie mają związku ani z konkretnymi szczytami produkcji energii ze źródeł odnawialnych, ani ze śladem węglowym.

3.2. Zmiany zachodzące w krajobrazie energetycznym, które wynikają częściowo z konsumpcji własnej, można nakreślić za pomocą schematu składającego się z pięciu elementów:

- indywidualna konsumpcja własna,
- zbiorowa konsumpcja własna,
- rozszerzona zbiorowa konsumpcja własna,
- społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej – pojęcie wprowadzone w dyrektywie (UE) 2018/2001⁽²⁾ w celu zapewnienia ich członkom lub danemu obszarowi korzyści środowiskowych, gospodarczych lub społecznych; są to kontrolowane przez obywateli, MŚP lub władze lokalne podmioty prawne, które mogą produkować, zużywać, magazynować i sprzedawać wytworzoną energię ze źródeł odnawialnych lub też się nią dzielić i mają dostęp do rynku energii, bezpośrednio lub za pośrednictwem koncentratora,
- obywatelskie społeczności energetyczne zdefiniowane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944, które wykraczają poza społeczność energetyczną działającą w zakresie energii odnawialnej, ponieważ mogą „zajmować się wytwarzaniem, w tym ze źródeł odnawialnych, dystrybucją, dostawami, zużywaniem, agregacją lub magazynowaniem energii, świadczeniem usług w zakresie efektywności energetycznej lub ładowania pojazdów elektrycznych lub świadczeniem innych usług energetycznych swoim członkom lub udziałowcom”.

3.3. Te dyrektywy potwierdzają wolę przekształcenia europejskiego krajobrazu energetycznego i wykroczenia poza konsumpcję własną, ponieważ ustanawiają nowe modele organizacji między podmiotami lokalnymi, których nie należy mylić z konsumpcją własną. Są to ostatnie piętra piramidy, których celem jest spełnienie obietnic dotyczących przemian społecznych wynikających z transformacji energetycznej przeprowadzonej w sposób praktyczny i lokalny, jak najbliższy obywateli, a także ich włączenia w tę transformację, przy jednoczesnym zachęcaniu do trzeźwości i efektywności energetycznej. Dobre praktyki, takie jak nienastawione na zysk inicjatywy na rzecz zbiorowego zakupu instalacji energii odnawialnej, rozwijają się i zwiększają akceptację tych nowych sposobów produkcji i zużycia energii. EKES wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania tych inicjatyw⁽³⁾.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

⁽³⁾ Finansowane z programu „Horyzont 2020” CLEAR 2.0 i „Horyzont 2020” CLEAR-X (<https://www.clear-x.eu/>).

3.4. Zdaniem Komitetu inne czynniki również rzutują na konsumpcję własną. Na przykład sektor fotowoltaiczny podlega kilku ograniczeniom: parametr geograficzny wpływa na liczbę godzin nasłonecznienia danego regionu, w związku z czym trzeba do nich dostosować moc, rodzaj (dach, wiata, podłoże) i kierunek instalacji, co odbija się na żywotności paneli fotowoltaicznych. Ze względu na ograniczenia techniczne, finansowe i regulacyjne nie wszyscy użytkownicy mogą instalować panele. Instalacja paneli fotowoltaicznych jest zarezerwowana wyłącznie dla właścicieli dysponujących środkami i odpowiednim mieszkaniem, co wyklucza wielu najemców lub osoby, które nie mają zdolności finansowej, by dołączyć do projektu własnej produkcji zbiorowej. Ponadto niektóre zasady miejskiego planowania przestrzennego zakazują instalowania paneli na obszarach sklasyfikowanych (w zabytkowym centrum, w unikatowym obiekcie dziedzictwa, w miejscu sklasyfikowanym według kodeksu ochrony środowiska itp.)⁽⁴⁾.

3.5. Koszty finansowe instalacji i jej utrzymania mogą szybko stać się zaporowe, jeżeli doliczyć do nich koszty dostosowania domowego obwodu elektrycznego do norm, zatrudnienia wykwalifikowanej siły roboczej itp.

3.6. Koszty środowiskowe magazynowania chemicznego w bateriach również kładą się cieniem na konsumpcji własnej. Obecnie dominującą technologią są baterie litowo-jonowe. Proces wydobywania litu wymaga jednak bardzo dużej ilości wody (około 2 mld litrów na tonę litu), a większość dostaw na świecie pochodzi z obszaru suchego, z tzw. trójkąta litu, który mieści się na terytorium Boliwii, Chile i Argentyny. Wydobywanie prowadzi również do uwalniania substancji toksycznych, o czym świadczy skandal związany z kopalnią Ganzizhou Rongda w Tybecie, która wyrządziła takie szkody w lokalnym ekosystemie, że władze były zmuszone ją zamknąć w 2013 r. (zanim ponownie zezwoliły na jej otwarcie w kwietniu 2016 r.)⁽⁵⁾.

3.7. Ponadto magazynowanie wiąże się z bardzo wysokimi kosztami, wynoszącymi od 50 do 80 mld EUR za jedną przechowywaną TWh, w przypadku przechowywania śródrocznego lub sezonowego w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie uśredniania mając na uwadze, że baterie powinny być odnawiane co 15 lat, a w najlepszym wypadku co 20 lat. Jednak kilku producentów, takich jak Tesla lub chiński CATL, zapowiedziało, że wkrótce zaczną produkcję baterii o 2–4 razy dłuższej żywotności, a jednocześnie pojawiają się alternatywy dla baterii litowo-jonowych, takie jak ogniwa sodowo-jonowe (Na-ion)⁽⁶⁾.

3.8. EKES zauważa, że nadużycia i oszustwa popełniane przez ekoprzestępców również utrudniają harmonijny rozwój konsumpcji własnej. Są to handlowcy lub osoby samozatrudnione, które wykorzystują entuzjazm osób prywatnych dla konsumpcji własnej i ogólnie fotowoltaiki, wprowadzając je w błąd za pomocą chwytów marketingowych czy też obietnic niebotycznych oszczędności, nieistniejącej pomocy państwa i zakamuflowanego kredytu konsumenckiego. Specjaliści w tym sektorze zareagowali, wydając poradniki przestrzegające przed oszustwami, lecz wskazane jest utrzymanie zaufania prosumentów energii⁽⁷⁾.

3.9. Cyfrowe narzędzia do udostępniania danych dotyczących monitorowania zużycia stwarzają problem pod względem ochrony i przetwarzania danych oraz bezpieczeństwa serwerów, na których przechowywane są te dane. Nasuwa się pytanie, czy rzecznik praw odbiorców energii przewidziany w poddawanej obecnie przeglądowi dyrektywie⁽⁸⁾ będzie adekwatny, a nawet kompetentny w wypadku sporu między osobami. Wymagałoby to rozszerzenia zakresu kompetencji mediatorów⁽⁹⁾.

3.10. Powolny rozwój konsumpcji własnej poważnie zakłóca niektóre wysoce scentralizowane modele produkcji, zwłaszcza w odniesieniu do elektrowni jądrowych, gdyż powoduje powstawanie krótkich łańcuchów produkcji/zużycia energii. Konsumpcja własna podważa zatem niektóre z podstawowych elementów przesyłu energii elektrycznej:

- zaburza zasadę tzw. „niezmiennej taryfy”, zgodnie z którą przesył energii nie jest zależny od odległości między miejscem produkcji i zużycia, ponieważ w przypadku krótkiego łańcucha obowiązują specjalne taryfy w zakresie zbiorowej konsumpcji własnej,
- rozwój konsumpcji własnej może również prowadzić do uszczuplenia dochodów dystrybutora, który będzie miał znaczne potrzeby inwestycyjne, gdyż w godzinach szczytu sieć będzie tak przeciążona.

⁽⁴⁾ <https://www.culture.gouv.fr/en/Thematic/Monuments-Sites/Historical-monuments-heritage-sites/Environmental-themes/Installation-of-photovoltaic-panels-in-the-vicinity-of-historic-monuments-and-in-notable-heritage-sites>

⁽⁵⁾ Raport Friends of the Earth *Lithium: the need and urgency to introduce new collection and recycling processes*, wrzesień 2013 r.

⁽⁶⁾ <https://www.iea.org/reports/global-ev-outlook-2023/trends-in-batteries>

⁽⁷⁾ <https://conseils-thermiques.org/contenu/arnaque-panneau-solaire.php>; <https://www.otovo.fr/blog/stop-arnaques/arnaques-aux-panneaux-solaires-web>.

⁽⁸⁾ COM(2023) 148 final, 14 marca 2023 r.

⁽⁹⁾ https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2023-047_Consumers_should_always_have_access_to_ADR_in_energy.pdf

3.11. Indywidualna i zbiorowa konsumpcja własna niosą ze sobą jednak bardzo odmienne korzyści płynące z transformacji energetycznej: indywidualna konsumpcja własna przyczynia się do rozwoju energii odnawialnej i może zachęcić jednostkę lub przedsiębiorstwo do zwiększenia efektywności i trzeźwości energetycznej. Zainstalowanie indywidualnego urządzenia do konsumpcji własnej jest wciąż odosobnionym działaniem, które może czasami wynikać jedynie z pobudek finansowych.

3.12. Zbiorowa konsumpcja własna ma bardziej społeczny wymiar, ponieważ może obudzić solidarność między obywatelami lub przedsiębiorstwami na danym obszarze, tworząc krótkie łańcuchy produkcji i zużycia energii elektrycznej. Jest to pierwszy poziom wdrażania transformacji energetycznej na szczeblu lokalnym w oczekiwaniu na pojawienie się społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych.

3.13. Władze lokalne i regionalne oraz społeczeństwo obywatelskie będą zatem stać na czele wdrażania transformacji energetycznej i będą musiały odgrywać pierwszoplanową rolę we wspieraniu rozwoju projektów w zakresie zbiorowej rozszerzonej konsumpcji własnej.

Konieczne jest jednak również wzmocnienie i ustabilizowanie ram regulacyjnych, zapewnienie zachęt finansowych takich jak granty inwestycyjne z tytułu indywidualnej konsumpcji własnej, zagwarantowanie zwolnienia z podatku i partycypacja w kosztach sieci odnośnie do zużywanej energii, niekaranie za niskie wskaźniki własnej produkcji energii, zwiększenie zaufania do sektora fotowoltaiki i energii wiatrowej poprzez zwalczanie ekoprzestępców, a także umożliwienie odsprzedaży nadwyżki na rynku energii elektrycznej oraz przechodzenia między indywidualną i zbiorową konsumpcją własną w nielicznych przypadkach użycia.

3.14. Jednym z elementów układanki jest również zachęcanie gmin do wspierania podmiotów realizujących projekty zbiorowej rozszerzonej konsumpcji własnej, a także zapewnienie większej elastyczności w wykorzystywaniu nadwyżek przez samorządy lokalne i regionalne, zwłaszcza w celu zwalczania ubóstwa energetycznego i rozwarstwienia społecznego wynikającego z tego, że konsumenci wystarczająco zamożni, by inwestować w środki produkcji i – w ostatecznym rozrachunku – płacić mniej za energię, będą tworzyć ekskluzywne enklawy energetyczne.

EKES zaznacza, że chociaż zgodnie z niedawnym badaniem większość (57 %) społeczności energetycznych uważa ubóstwo energetyczne za istotną lub bardzo istotną kwestię, to stosunkowo niewiele z nich podejmuje skuteczne działania w celu rozwiązania tego problemu⁽¹⁰⁾. Gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji nie są ani wystarczająco świadome dostępnego wsparcia technicznego i finansowego, ani o nim informowane. Ponadto niektóre gospodarstwa domowe nie mają możliwości angażowania się w działania społeczności energetycznych, czasami niechętnie zwracają się o pomoc z obawy przed stygmatyzacją lub niekiedy nie mają do nich zaufania. Dzieje się tak w przypadku, gdy dostawcy energii elektrycznej należą do społeczności energetycznych. Potrzebne są zatem konkretne programy i cele dotyczące gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i doświadczających ubóstwa energetycznego.

Bruksela, 25 października 2023 r.

Oliver RÖPKE

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁰⁾ <https://www.energysolidarity.eu/cees-survey-energy-poverty-action/>